

Arviointikertomus 2025

Tarkastuslautakunta 25.05.2026

POLVIJÄRVI

Sisälllys

1. Tarkastuslautakunnan toiminta ja tilintarkastus	1
1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävä, toiminnan tarkoitus ja tavoite.....	1
1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano	2
1.3. Tilintarkastus	3
1.4. Vuotta 2025 koskeva arviointi ja lautakunnan toiminta	3
2. Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet	6
2.1. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	6
2.2. Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen.....	12
2.2.1. Hallintopalvelut	14
2.2.2. Työllisyys- ja elinvoimapalvelut.....	16
2.2.3. Hyvinvointipalvelut	17
2.2.4. Elinympäristöpalvelut.....	21
3. Vesihuoltolaitos.....	24
4. Kuntakonserni	25
4.1. Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot	25
4.2. Polvijärven Yrityspalvelu Oy	26
4.3. Polvijärven Kaukolämpö Oy	27
5. Henkilöstö.....	28
6. Muut asiat	30
7. Vuoden 2024 arviointikertomusten vastineet	31
8. Tarkastuslautakunnan havainnot kootusti.....	32
9. Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle	33

1. Tarkastuslautakunnan toiminta ja tilintarkastus

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävä, toiminnan tarkoitus ja tavoite

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kuntalaissa säädettyjen tehtävien lisäksi Polvijärven kunnan hallintosäännön 10 §:ssä määrätään tarkastuslautakunnan tehtäväksi:

- 1) seurata tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista ja tilintarkastajan tehtävien suorittamista sekä tehdä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
- 2) huolehtia, että tilintarkastusta varten on olemassa tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa,
- 3) huolehtia sidonnaisuusilmoitusten käsittelystä ja tiedoksi antamisesta valtuustolle vuosittain, sekä
- 4) tehdä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta.

Tarkastuslautakunta on lakisääteisen tilintarkastuksen ohella osa kunnan ulkoista, toimivasta johdosta riippumatonta valvontaa (vrt. sisäinen valvonta). Lautakunta ei toimi muiden toimielinten tavoin kunnanhallituksen alaisuudessa, vaan tarkastus- ja arviointitoiminnan riippumattomuuden varmistamiseksi vastaa ja raportoi suoraan valtuustolle.

Keskeisin osa lautakunnan toimintaa on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet, onko palvelut järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja toteutuiko talouden tasapainottaminen suunnitellusti. Tarkastuslautakunta raportoi arvioinnin tulokset vuosittain valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Lautakunnan arvio on jälkikäteisarviointia siitä, kuinka kunnanhallitus, muut kunnan viranomaiset ja kunnan tytäryhteisöt ovat onnistuneet valtuuston tahdon toteuttamisessa. Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa valtuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä.

1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Polvijärven kunnan hallintosäännön 10 §:n mukaan tarkastuslautakunnassa on viisi (5) jäsentä, joista valtuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla varsinaisia valtuutettuja, ja jokaisella jäsenellä on oltava henkilökohtainen varajäsen.

Polvijärven kunnanvaltuusto valitsi 10.6.2025 pidetyssä kokouksessaan tarkastuslautakunnan jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä toimikaudelle 2025–2029 seuraavasti:

Varsinaiset jäsenet

Sonja Mutanen (pj.)
Riitta Kuronen (vpj.)
Rauno Homanen
Aira Hyttinen
Timo Yletyinen

Varajäsenet

Hinni-Mari Laukkanen
Mirva Kuronen
Saara Pajarinen
Jorma Tanskanen
Markku Vattulainen

Lautakunnan jäsenten lisäksi tilintarkastajalla on läsnäolo- ja puheoikeus lautakunnan kokouksissa. Tilintarkastajalla ja lautakunnan määräämillä luottamushenkilöillä ja viranhaltijoilla on läsnäolovelvollisuus lautakunnan kokouksessa lautakunnan niin päättäessä.

Lautakunnan puheenjohtajana toimii Sonja Mutanen ja varapuheenjohtajana Riitta Kuronen. Lautakunnan sihteerin tehtävät ajalla 23.09.2025–08.04.2026 hoiti tilintarkastusyhteisö KPMG Oy, ja ajalla 14.04.–25.05.2026 tarkastuslautakunnan varapuheenjohtaja Riitta Kuronen.

1.3. Tilintarkastus

Kuntalain 122 ja 123 §:n mukaan valtuusto valitsee hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisön, jonka tilintarkastajalla on oltava edellytykset riippumattoman ja riittävän laajan tilintarkastuksen toimittamiseen.

Tilintarkastajan on toukokuun loppuun mennessä tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös.

Tilintarkastajan on tarkastettava:

- 1) onko kunnan hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti;
- 2) antavatko kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikean ja riittävän kuvan kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta; (21.5.2021/419)
- 3) ovatko valtionosuuksien perusteista annetut tiedot oikeita;
- 4) onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Tilintarkastajan tulee noudattaa valtuuston ja tarkastuslautakunnan antamia ohjeita, jolleivät ne ole ristiriidassa lain, hallintosäännön tai julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan kanssa.

Havaitsemistaan olennaisista epäkohdista tilintarkastajan on ilmoitettava viipymättä kunnanhallitukselle annettavassa tilintarkastuspöytäkirjassa. Tilintarkastuspöytäkirja annetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle.

Polvijärven kunnanvaltuusto on valinnut Polvijärven kunnan tilintarkastajayhteisöksi vuosille 2025–2026 KPMG Oy:n. Vastuullisena tilintarkastajana on toiminut KHT, JHT Antti Kääriäinen ja avustavina tarkastajina Tomi Minkkinen sekä Akseli Hyvärinen.

1.4. Vuotta 2025 koskeva arviointi ja lautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta on vuotta 2025 koskevan tarkastuksen ja valvonnan osalta kutsunut kuultavaksi seuraavat henkilöt:

07.10.2025	Kunnan organisaatio sekä talousarvion toteuma ja talustilanne	Kunnanjohtaja Heikki Hallikainen
------------	---	----------------------------------

12.11.2026	Talousarvion toteuma ja taloustilanne	Talous- ja hallintojohtaja Tanja Karvonen
14.01.2026	Kunnan talous ja toiminta vuonna 2025 sekä elinvoimapalveluiden ajankohtaiset asiat	Kunnanjohtaja Heikki Hallikainen
10.02.2026	Työhyvinvointikyselyn tulokset ja talouden luvut	Talous- ja hallintojohtaja Tanja Karvonen
10.02.2026	Tilintarkastuksen ajankohtaiset asiat	Tilintarkastaja Antti Kääriäinen
10.02.2026	Hyvinvointipalveluiden ajankohtaiset asiat sekä taloustilanne vuonna 2025	Hyvinvointijohtaja Jyrki Rautiainen
10.03.2026	Elinympäristöpalveluiden ajankohtaiset asiat sekä taloustilanne vuonna 2025	Tekninen johtaja Janne Korpela
08.04.2026	Tilinpäätös ja henkilöstökertomus vuodelta 2025	Talous- ja hallintojohtaja Tanja Karvonen
18.05.2025	Tilintarkastuskertomus	Tilintarkastaja Antti Kääriäinen

Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu valtuuston hyväksymään strategiaan ja vuoden 2025 talousarvioon, kunnanhallituksen hyväksymään tilinpäätökseen ja tilintarkastajan tarkastusraportteihin sekä valtuuston, kunnanhallituksen, hyvinvointilautakunnan ja elinympäristölautakunnan pöytäkirjoihin. Arvioinnissa on perehdytty myös Polvijärven kunnan hallintosääntöön. Vuoden 2025 arviointia varten käydyissä, aiemman taulukon mukaisissa kuulemisissa on käyty läpi toimialojen ajankohtaiset asiat, vuoden 2025 taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteumat sekä muut esille nousseet asiat. Tarkastuslautakunta on arvioinut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä osana taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista.

Lautakunnan jäsenet ovat osallistuneet tasapuolisesti arviointikertomuksen laadintaan.

Esteellisyydet vuotta 2025 koskevan tarkastuksen osalta on huomioitu seuraavasti:

- Riitta Kuronen on toiminut valtuustokaudella 2021–2025 kunnanhallituksen jäsenenä sekä kunnanhallituksen edustajana elinympäristölautakunnassa ja elinympäristölautakunnan lupajaostossa. Alkuvuotta 2025 näiltä osin arvioidessa lautakunta on kutsunut hänen tilalleen henkilökohtaisen varajäsenen Mirva Kurosen.

- Timo Yletyinen on ollut elinympäristöpalveluiden alaisessa palkkasuhteessa osan vuotta 2025. Hän on jäävänyt itsensä niistä tarkastustehtävistä, jotka koskettavat elinympäristöpalveluita hänen työssäoloaikanaan.

Lokakuussa 2025 tarkastuslautakunta osallistui FCG:n järjestämään tarkastuslautakuntien koulutuspäivään etäkoulutuksena. Koulutuksen sisältö oli suunniteltu erityisesti tarkastuslautakuntien uusille jäsenille ja varajäsenille. Käytännönläheinen kolmen tunnin webinaari tarjosi hyödyllisen kokonaiskuvan tarkastuslautakunnalle ja sen jäsenille kuuluvista oikeuksista ja velvollisuuksista sekä keskeisistä tehtävistä ja tavoitteista.

2. Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

2.1. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Talousarvion sitovuudessa noudatetaan Polvijärvellä bruttoperiaatetta, eli talousarviossa tulosalueelle menoihin myönnettyjä määrärahoja ei saa ilman valtuuston päätöstä ylittää, vaikka tulosalueelle tulisi talousarviovuoden aikana ennakoimattomia tuloja. Toimielimet ja tulosyksiköt ovat vastuussa talousarvion menojen ja tulojen toteutumisesta siten, että valtuuston hyväksymät tavoitteet saavutetaan. Polvijärven kunnan vuoden 2025 talousarvio oli 805 661 euroa alijäämäinen. Tilinpäätös osoittaa 628 164 euron alijäämää. Tilinpäätöksen alijäämä on 177 497 euroa pienempi kuin alkuperäisessä talousarviossa.

Tilikaudella talousarviota tarkastettiin kahdesti. 10.6.2025 valtuusto hyväksyi elinympäristöpalvelujen tulosalueelle 10 000 euron lisämäärärahan ajalle 1.8.–31.12.2025 osa-aikaisen (50 %) vahtimestarin toimen palkkaamiseksi. 11.11.2025 valtuusto hyväksyi elinvoimapalveluiden tulosalueelle 127 150 euron ylitysoikeuden työttömyydestä aiheutuvien kohonneiden kustannusten kattamiseen. Tilinpäätös toteutui 314 647 euroa tarkastettua talousarviota parempana, jota osaltaan auttoi joulukuussa saatu 560 000 euron suuruinen harkinnanvarainen valtionosuuden korotus.

Tilikauden tulos oli -1 151 556,67 euroa, josta tuloutettiin taseessa olevaa kertynyttä poistoeroa 523 392,49 euroa kattamaan aiemmin valmistuneiden kohteiden vuosipoistoja suunnitelman mukaisesti. Tilikauden alijäämä -628 164,18 euroa kirjattiin edellisten tilikausien yli- ja alijäämätillille.

Kunnan vuoden 2025 taseessa oli edellisten tilikausien ylijäämää 314 753,91 euroa. Edellisten tilikausien ylijäämästä on vähennetty joulukuussa hallinto-oikeuden päätöksen myötä maksuun tulleet, aiempien vuosien Siun soten palkkaharmonisaatioon kohdistuneet maksusuoritukset 708 203 euroa, koska ne eivät ole tosiasiallisesti vuoden 2025 käyttötalousmenoja. Mikäli palkkaharmonisaatiokulu olisi kirjattu tilikauden 2025 kuluksi, olisi tilikauden 2025 alijäämä ollut -1 336 367 euroa. Kunnan taseessa on kirjaustavasta riippumatta tilikauden 2025 päättyessä kumulatiivista alijäämää -313 410,27 euroa. Kuntalain mukaan peruskunnan taseeseen kertynyt alijäämä on katettava enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.

Valtioneuvosto on säätänyt, että erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevalle, ns. kriisikunnalle voidaan käynnistää kuntalain 118 §:n mukaisesti arviointimenettely, jossa selvitetään kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut. Arviointimenettelyn käynnistämisessä huomioidaan kunnan taloudellisen tilanteen lisäksi konsernitilinpäätös. Polvijärven kuntakonsernissa kumulatiivista ylijäämää on 7 263 056 euroa, koska konsernissa ylijäämäksi katsotaan myös vapaaehtoiset varaukset ja poistoero. Myös tunnusluvut ovat vuosikate prosenttia poistoista -tunnuslukua lukuun

ottamatta huomattavasti kriisikuntakriteereitä paremmat. Polvijärven kunnan joutuminen arviointimenettelyyn ei näytä tulevina vuosina ajankohtaiselta. Talouden tasapainottamisen tärkeys korostuu kuitenkin entisestään, jotta kertynyt alijäämä saadaan määräajassa katettua eivätkä muutkaan arviointimenettelyn mahdollisesti käynnistävät kriteerit täyty.

Seuraavassa taulukossa on esitetty valtuuston sitovuustasolla talousarvion ylitykset ja alitukset ensin määrärahojen ja sen jälkeen tuloarvion suhteen. Talousarviota paremmin toteutuneet poikkeamat on esitetty vihreällä, ja joko määrärahojen ylitykset tai tuloarvioiden alitukset on esitetty punaisella.

Määrärahat	Talousarvion ylitys (-)/alitus (+) euroa
Vaalit	-1 767
Tilintarkastus	-4 944
Hallintopalvelut	+160 214
Elinvoimapalvelut	+36 195 (TAM) / -90 955 (TA)
Hyvinvointipalvelut	-77 950
Elinympäristöpalvelut	-275 738 (TAM) / -285 738 (TA)
Korkokulut	+16 639
Muut rahoituskulut	+574
Maa- ja vesialueet	+35 570
Osakkeet ja osuudet	+108 577
Aineettomat oikeudet	+991
Varautumiseen liittyvät hankinnat	+10 000
Keskuskeittiön hankinnat	+1 087
Varhaiskasvatuksen hankinnat	+4 316
Kalusteet ja oppimisympäristöt	+2 046
Kiinteistöjen pienet korjaukset	+2 304
Kiinteistövalvomon päivitys	+7 700
Vesiliittymien rakentaminen	+4 000
Viemäriliittymien rakentaminen	-3

Siirtoviemärin pumppaamon huollot	+60 000
Siirtoviemärin remontit	+853
Kuhasalon siirtoviemäri	+1 048
Vesijohtoverkon saneeraus	+10 000
Viemäriverkoston saneeraus	+10 000
Vesimittarisulkujen uusiminen	+2 860
Yleisten alueiden ja teiden kunnossapito	+24 171
Urheilukentän rakennukset	+5 521
Irtaimistohankinnat	+17 356
Antolainasaamisten lisäykset	+150 000
Tuloarviot	Talousarvion ylitys (+)/alitus (-) euroa
Vaalit	-1 189
Tilintarkastus	0
Hallintopalvelut	-157 290
Elinvoimapalvelut	+17 614
Hyvinvointipalvelut	+29 066
Elinympäristöpalvelut	+405 099
Verotulot	-233 722
Valtionosuudet	+584 457
Korkotuotot	+13 523
Muut rahoitustuotot	-1 362
Maa- ja vesialueet	-10 000
Antosaamisten vähennykset	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-1 000 000

Toimintakulut kasvoivat edeltävään vuoteen verrattuna 223 381 eurolla (1,5 %) kohonneiden työvoimapalvelujen kustannusten takia. Myös toimintatulot kasvoivat 174 725 eurolla (3,6 %), joskaan ne eivät riittäneet kattamaan toimintakulujen kasvua. Toimintakate heikkeni siten 48 656 euroa (-0,5 %). Toimintakate kuvaa kunnan tulojen riittävyyttä menojen

kattamiseen ilman verotuloja ja valtionosuuksia. Vuosikatteessa mukaan on laskettu myös verotulot ja valtionosuudet. Kunnan vuosikate parantui edellisvuoteen verrattuna, ja monen vuoden jälkeen kunnan vuosikate oli plusmerkkinen 678 053 euron verran. Vuosikatteesta vähennetään tilinpäätöksessä vielä poistot ja lainanlyhennykset, jonka takia vuoden 2025 tilinpäätös painui lopulta alijäämäiseksi.

Määrärahojen ylitykset/alitukset

Merkittävimmät määrärahojen ylitykset tapahtuivat tilintarkastuksen, hyvinvointipalveluiden ja elinympäristöpalveluiden osalta. Tilintarkastuksen ylitykset johtuivat laskutuksen kirjausten jaksottumisista sekä ennakoitua suuremmista sihteeripalvelun kuluista.

Hyvinvointipalveluiden määrärahojen ylitykset johtuivat pääasiassa palveluiden ostoista. Matkustuspalvelukuluissa koulukuljetuskulut vähenivät edellisestä vuodesta, mutta joukkoliikenteen siirtyessä palvelualueen alle matkapalvelukulut kasvoivat. Arvioitua suuremmat kulut syntyivät myös ICT-palveluista sekä henkilöstökuluista palkankorotusten ja talousarviolaadinnan laskentakaavavirheen takia. Ylitykset palvelualueen sisällä tapahtuivat varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen, lukion, hallintopalveluiden ja kansalaisopiston osalta, peruskoulun, kirjaston, musiikkiopiston ja vapaa-ajan saavuttaen talousarviota paremman tuloksen.

Elinympäristöpalveluissa määrärahat ylittyivät, vaikka palkkakulut olivat merkittävästi arviota pienemmät. Ylitykseen vaikuttivat muun muassa ennakoitua suuremmat rakentamis- ja kunnossapitokustannukset sekä lämmitys-, sähkö- ja vesikulut.

Elinvoimapalveluiden osalta määrärahat ylittyivät talousarvion suhteen merkittävästi, jonka takia talousarviota tarkastettiin: 11.11.2025 valtuusto myönsi 127 150 euron suuruisen lisämäärärahan työttömyydestä aiheutuvien kohonneiden kustannusten kattamiseen. Kustannusten nousua selittivät sekä muutokset työmarkkinatuen kuntaosuuden ehdoissa että vuoden 2025 alusta lukien voimaan tullut lakimuutos, jonka mukaan työttömän työnhakijan osallistuminen työllisyyspalveluihin, kuten kuntouttavaan työtoimintaan, työkokeiluun tms. toimenpiteisiin ei enää poista hänestä maksettavia Kelan maksuosuuksia. Palvelualueen määrärahat toteutuivat lopulta tarkastettua talousarviota pienempinä.

Hallintopalveluiden määrärahojen merkittävä alitus johtui sisäisen laskutuksen muutoksesta, jossa ICT-palvelut kirjattiin jokaisen palvelualueen alaisuuteen pelkkien hallintopalveluiden sijaan, sekä ruokapalveluiden elintarvikekustannuksissa muodostuneista säästöistä. Määrärahat alittuivat työterveyshuollon arvioitua suuremmista kustannuksista huolimatta.

Maa- ja vesialueiden sekä osakkeiden ja osuuksien määrärahat alittuivat, koska uusia alueita tai osakkeita ei hankittu talousarviossa ennakoidulla summalla, jolloin varaus kirjautui tuloksi.

Investoinneista suurin osa toteutui suunniteltua pienempinä ja osaa arvioiduista investoinneista ei toteutettu ollenkaan. Näitä olivat varautumiseen liittyvät hankinnat,

vesiliittymien rakentaminen, siirtoviemärin pumppaamon huollot sekä vesijohto- ja viemäriverkoston saneeraukset. Osassa investointeja toteuma on ollut merkittävästi arviota pienempi.

Tarkastuslautakunta pohtii, onko arviot kirjattu varmuuden vuoksi toteumaa suuremmiksi, vai onko haastava taloudellinen tilanne vaikuttanut, että suunniteltuja investointeja on jäänyt toteuttamatta ja/tai toteuma on ollut talousarviota selkeästi pienempi. Suurin yksittäinen investointi oli urheilukenttä ja siihen liittyvät rakennukset. Vuoden aikana valmistuneet investoinnit lisäsivät suunniteltujen poistojen määrää 164 000 eurolla talousarvioon ennakoidusta. Antolainasaamisten lisäykset muodostuivat Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratulojen 300 000 euron suuruudesta lainasta, joka oli talousarviota puolet isompi.

Tuloarvioiden ylitykset/alitukset

Merkittävimmät tuloarvioiden alitukset tapahtuivat vaalien, hallintopalveluiden ja verotulojen suhteen. Hallintopalveluiden tulojen alitus on yhteydessä määrärahojen alitukseen, eli ICT-kuluihin. Aiemmin kaikki ICT-kulut on kirjattu hallintopalveluiden alle ja laskutettu sen jälkeen toimialoilta kullekin kuuluvan osuuden mukaisesti. Kesken vuotta 2025 tehtiin muutos, jonka myötä kulut kirjattiin suoraan oikeille kustannuspaikoilleen hallintopalveluille keskittämisen sijasta. Muutosta ei päivitetty talousarvioon, jonka takia hallintopalveluiden tuloksessa sekä määrärahat että tulot ovat ennakoitua pienemmät.

Verotulot alittuivat talousarviossa ennakoidusta niin kunnallisverojen, yhteisöverojen kuin kiinteistöverojen osalta, tuloveroprosentin 0,50 prosenttiyksikön korotuksesta huolimatta. Yhteisöverotulot olivat talousarviossa ennakoitua pienemmät, mutta silti edeltävään vuoteen verrattuna 3,5 % suuremmat. Tilikaudella 2025 kunnalle kertyi ensimmäistä kertaa myös kaivosverotuloa, jota ei oltu budjetoitu talousarvioon. Vaikka verotulot muodostuivat yhteensä 233 722 euroa vähäisemmiksi kuin talousarviossa ennakoitiin, kasvoivat ne silti edelliseen vuoteen verrattuna yhteensä 0,9 % (68 004 euroa).

Maa- ja vesialueiden arvioitu myynti jäi kokonaan toteutumatta, jonka takia varaus näkyy miinuksena toteumassa.

Kunta ei ottanut tilikaudella uutta lainaa, joten myös pitkäaikaisten lainojen lisäys näkyy tulopuolella miinuksena. Vuoden 2025 lopussa kunnalla oli lainaa 15,5 milj. euroa. Lainamäärä väheni tilikaudella 0,9 milj. euroa. Polvijärven kunnan lainamäärä on 3 949 euroa/asukas, kun kuntien keskimääräinen lainamäärä vuoden 2025 lopussa oli ennakkotietojen mukaan 3 684 euroa/asukas.

Merkittävin tulopuolen ylitys tapahtui elinympäristöpalveluissa, koska metsämyyntituotot ja vuokratulot toteutuivat talousarviota huomattavasti paremmin.

Elinvoimapalveluiden tulojen ylitys johtui lakisääteisten TE-palveluiden palautuksesta, jonka valtio maksoi työllisyysalueille ja työllisyysalue jakoi kunnille.

Hyvinvointipalveluiden suurin tulojen ylitys talousarviossa ennakoidusta johtui muille kunnille myytävien päivähoitopalveluiden oletettua suuremmista päivähoitomaksuista sekä hanketulojen kirjauksista.

Valtionosuudet toteutuivat talousarviota suurempina loppuvuodesta saadun, 560 000 euron suuruisen harkinnanvaraisen valtionavustuksen korotuksen takia.

Osana harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakemista kunnanhallitus (8.9.2025 § 152) hyväksyi talouden tasapainottamissuunnitelman. Tasapainottamissuunnitelman hyväksyminen ei ole vielä toimeenpanokelpoinen päätös, vaan toimenpiteistä tulee tehdä vielä erilliset päätökset ennen toimeenpanoa. Tasapainottamissuunnitelmassa vuodelle 2025 suunnitellut toimet; kunnallisveron kasvu, lukion oppilasmäärän kasvun vaikutus valtionosuuteen sekä poistojen vähentyminen vuokra-asuntojen yhtiöittämisen ja poistoeron käsittely hoivayksikkö Tähkän poistoeron tulouttamisen myötä eivät toteutuneet. Myös lomapalkkavelan vähentäminen on ollut pitkään talouden tasapainottamisen välineenä, mutta siihen tarvittavia prosesseja ei ole saatu päätökseen. Tällä hetkellä lomapalkkavelan suuruus on n. 850 000 euroa.

Tarkastuslautakunta korostaa toteuttamiskelpoisten tasapainottamistoimien laatimista ja myös niiden laaja-alaista vaikutusten kartoittamista ja seurantaa, jotta kuntalaisten palvelut voidaan tuottaa kuntalaisiin nähden tasavertaisesti myös haastavassa taloudellisessa tilanteessa. Lautakunta näkee tärkeänä myös talousraportoinnin ajantasaisen seurannan ja siihen reagoimisen sekä kunnanhallituksessa, valtuustossa että yksikötasolla.

2.2. Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Polvijärven kuntastrategia on päivitetty vuonna 2022:

Polvijärven kuntastrategiassa korostetaan yhdessä tekemistä, yhteen hiileen puhaltamista ja yhteisöllisyyttä. Me kaikki – polvijärveläiset sekä Polvijärvellä vapaa-aikaansa viettävät ja täällä työssä käyvät – vaikutamme siihen, millainen paikka Polvijärvi on asua, elää ja yrittää. Visiomme on, että nyt ja tulevaisuudessa Polvijärvi on elinvoimainen ja alati uudistuva kunta, jossa ihmiset voivat hyvin.

Kuntastrategiassamme katseet on käännetty vuoteen 2030. Olemme pohtineet, mitkä ovat tämän päivän megatrendejä ja mitkä ovat Polvijärven kunnan menestystekijöitä tulevaisuudessa – niitä asioita, jotka erottavat meidät muista, erottavat eduksemme. Strategiatyötä teimme yhteistyössä kunnan työntekijöiden ja luottamushenkilöiden kesken, kuntalaisia unohtamatta. Kuntalaisten näkemyksiä kysyimme niin yleisötapauhtumissa kuin kuntalaiskyselynkin avulla. Strategiatyötä olemme tehneet polvijärveläiseen tapaan kaikki yhdessä.

Strategiatyötä teimme arvojamme kuunnellen. Yhteisöllisesti, vastuullisesti ja elinvoimaisuudesta huolehtien. Yhteisöllisyys tulee esiin kaikessa, mitä teemme. Vastuullisuuden ymmärrämme niin ikään laajasti: huomioimme kestäväen kehityksen, toimimme pitkäjänteisesti, panostamme taloudelliseen vakauteen ja työskentelemme koko kunnan ja kaikkien täällä vaikuttavien eduksi. Elinvoimamme nojaa perinteikkääseen

maatalouteen, innovatiiviseen yrittäjyyteen ja paikalliseen osaamiseen. Uskomme, että tulevaisuudessa Polvijärvellä on entistä enemmän tilaa luovalle ajattelulle ja rohkeille kokeiluille.

Meillä Polvijärvellä katseet on suunnattu tulevaisuuteen. Olemme ylpeitä hienosta historiastamme ja tyytyväisiä siihen, miten mallillaan asiat ovat nyt. Jotta Polvijärvi menestyisi mainiosti myös jatkossa, on uudistetussa kuntastrategiassamme viitottu tietä vuoteen 2030, pohtien, mitkä ovat ne peruspilarit, joiden varaan Polvijärveä ja polvijärveläisyyttä rakennetaan.

Luovuuden ja yrittäjyyden tukeminen

Polvijärvellä on tilaa luovuudelle, kekseliäisyydelle ja innovatiivisille ratkaisuille. Kunnan roolina on tukea eri tavoin innovaatioita, tuotekehittelyä ja kokeilukulttuuria, kukkipa luovuus tuotteissa tai palveluissa. Näin mahdollistamme sen, että kunnassamme oleva potentiaalinen osaaminen pääsee esiin, kasvamaan ja kukoistamaan. Kunta tarjoaa mieluusti mahdollisuuksia kasvavalle ja elinvoimaiselle yritystoiminnalle. Sillä niinhän se on, että elinvoimaisen Polvijärven rakennamme me kaikki – yhdessä.

Puhtaan lähiruoan mahdollisuudet

Polvijärvellä on erinomaiset mahdollisuudet kasvattaa ruokaa omaan ja muidenkin pöytään. Omavaraisuus on voimavaramme, mutta tuotamme puhdasta ja laadukasta ravintoa myös muille. Ruoan tuotannossa pidämme tärkeinä monipuolisuutta, puhtautta ja tarkkaan harkittuja tuotantomenetelmiä. Siten voimme osaltamme pitää huolta siitä, että Polvijärvi on elinvoimainen kunta asua ja yrittää vuonna 2030 ja pitkään sen jälkeenkin.

Laadukkaat peruspalvelut

Polvijärvellä peruspalveluiden laatu on tasolla, josta voimme olla ylpeitä. Verraton varhaiskasvatus, toimeliaat työllisyyspalvelut ja huikeat harrastusmahdollisuudet ovat esimerkkejä palveluista, jotka tekevät Polvijärvestä houkuttelevan paikan asua, elää ja olla – ikään katsomatta. Kunta pitää huolen siitä, että palvelut ovat helposti saatavilla ja kaikkien saavutettavissa. Erityisen iloisia olemme siitä, että meillä Polvijärvellä on lukuisia upeita luontokohteita ja paljon edullisia harrastusmahdollisuuksia. Ne kun ovat tärkeää vastapainoa työlle ja opiskelulle.

Laadukkaita peruspalveluita on mahdollista tarjota, koska kunnan talous on vakaalla pohjalla. Polvijärvellä on pidetty ja pidetään edelleen tärkeänä sitä, että turhaan ei tuhlailla. Hankinnat tehdään harkitusti, ajatellen tasapuolisesti kaikkien kuntalaisten etua.

Digitalisaatio menestystekijänä

Polvijärvellä digitalisaatio on ennen kaikkea mahdollisuus. Sähköiset palvelut sujuvoittavat arkisten asioiden hoitamista, jättäen aikaa muille tärkeille ja merkityksellisille asioille. Digitalisaatio mahdollistaa sijainnista riippumattoman opiskelun, työnteon ja yrittämisen. Myös yhteistyö sidosryhmien kanssa sujuu entistä vaivattomammin. Eikä meistä kenelläkään ole enää mitään syytä olla olematta Polvijärvellä.

Ammattimainen viestintä

Polvijärvellä on tapana kertoa avoimesti, mitä kuuluu, missä mennään ja mitä on mielessä. Tietojen ja taitojen jakaminen on pienessä kunnassa vaivatonta – meistä jokainen osallistuu siihen. Kunnan harteilla on viestiä toiminnoistaan totuudenmukaisesti ja ajantasaisesti, tarjoten kuntalaisille luotettavaa ja jäseneltyä tietoa, iloksi, hyödyksi ja demokraattisen päätöksenteon tueksi.

Strategia näkyy kunnan toiminnassa siten, että toimialoille on talousarviossa asetettu sitovat tavoitteet ja mittarit. Tilinpäätöksessä tarkastellaan näiden tavoitteiden toteutumista. Arviointikertomuksessa tarkastellaan kunnan toiminnallisten tavoitteiden toteutumista. Seuraavaksi käydään läpi toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen palvelualoittain.

2.2.1. Hallintopalvelut

Hallintopalvelut saavutti toiminnalliset tavoitteensa pääasiassa hyvin ja toiminta on ollut tarkoituksenmukaista. Palvelualue määrittä talousarviossa strategiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit. Mittareita oli 28 kappaletta, joista toteutui 18, osittain 5 ja toteutumatta jäi 4. Alla on tarkasteltu tavoitteiden toteutumista yhteisesti.

Osallistaminen ja viestintä

Kuntalaisten osallistumista ja osallisuutta kuntapäätöksentekoon on tuettu. Kunnalla on käytössä kuntalaisaloitepalvelu, jonka kautta vastaanotettiin kolme kuntalaisaloitetta. Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia kuntalaisille ja järjestöille tarjottiin erilaisten tapahtumien muodossa, ja yhteistyö kolmannen sektorin kanssa on ollut jatkuva. Tapahtumat ja viestintä kuntalaisten suuntaan toteutuivat suunnitellusti ja vaikuttavasti.

Kunnan ulkoinen viestintä on ollut toimivaa, tavoitettavaa ja informatiivista, ja se on saanut kuntalaisilta kiitosta. Tarkastuslautakunta kuitenkin pohtii, saavuttaako esimerkiksi tapahtumaviestintä riittävällä tavalla ne kuntalaiset, jotka eivät käytä sosiaalisen median alustoja.

Kunnan sisäisessä viestinnässä tapahtui parannuksia muun muassa henkilöstön kuukausikirjeen, esihenkilökoulutusten sekä esihenkilökahvien muodossa. Kaikki toiminnan tavoitteet eivät kuitenkaan täyttyneet. Sisäisen viestinnän pelisääntöjä ei ole laadittu, ja lautakunta näkee edelleen tärkeänä sekä pelisääntöjen luomisen että selkeän suunnitelman laatimisen informaation välittämiseen. Toimiva sisäinen viestintä on olennainen osa koko organisaation toimintaa.

Henkilöstöhallinto ja digitaaliset palvelut

Työhyvinvointikysely toteutettiin vuoden loppupuolella, ja kunnassa on järjestetty esihenkilö- ja johtamiskoulutusta. Kehityskeskusteluiden tavoite ei toteutunut täysin, mutta arjen sujuvuutta on seurattu ja etätyön mahdollisuuksia lisätty.

Toimivuutta ja tehokkuutta lisäävien sähköisten palvelujen, kuten sähköisten lomakkeiden, käyttöönottoa on edistetty. Kaikki tavoitteet toimintojen siirtämisestä sähköiseen ympäristöön eivät kuitenkaan toteutuneet suunnitellusti tai niissä oli järjestelmästä johtuvia ongelmia. Parannusta tilanteeseen on kuitenkin saatu.

Talouden seuranta

Toimintakatteen toteuma ei vastannut suunniteltua, eikä talousarviossa pysytty kaikilta osin. Onnistumisia saavutettiin kuitenkin kuukausikirjanpidon oikea-aikaisuudessa ja poistojen kohdentamisessa talousarvioon. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä parannuksena sitä, että talouden seuranta on ajantasaistettu ja sitä on vastuutettu palvelualueille. Talouden seurantaväli on ollut noin kolme kuukautta (kvartaaleittain), ja kunnanhallituksen puheenjohtajan toimesta talouden toteumaa on tarkasteltu kunnanhallituksessa myös tarkastelujaksojen välillä (kunnanhallitus 26.5.2025 § 84; 18.8.2025 § 140). Lautakunta pohtii, olisiko tulevaisuudessa perusteltua pyrkiä kuukausittaiseen talouden toteuman seurantaan. Ajantasaisen tiedon tuominen sekä kunnanhallitukselle että valtuustolle korostuu talouden tasapainon ylläpitämisessä.

Kuntastrategian päivitys siirrettiin suunnitellusti eteenpäin, ja myös vuokratulojen sekä sote-kiinteistöjen siirron viivästymiseen vaikuttivat kunnan ulkopuoliset tekijät.

Ruokapalvelut

Perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa tarjottavan ruoan laatu ja monipuolisuus ovat erittäin hyvällä tasolla. Lähiruokaan on panostettu, ja kouluilla järjestettävät

teemaruokapäivät ovat saaneet positiivista palautetta. Myydyn ylijäämäruoan tuotto ei toteutunut suunnitellusti, mutta ruokapalvelut ovat löytäneet keinoja ruokahävikin minimoimiseksi.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset

Taloustilanne on haastava. Paineita lisäävät valtion suunnalta tulevan rahoituksen riittämättömyys sekä kuntien alati kasvavat taloudelliset vastuut. Ajantasainen talouden seuranta niin hallinnon, palvelualueiden kuin valtuustonkin tasolla on tärkeää, jotta vaadittaviin tasapainottaviin toimiin voidaan ryhtyä riittävän ajoissa.

2.2.2. Työllisyys- ja elinvoimapalvelut

Työllisyys- ja elinvoimapalvelut saavuttivat toiminnalliset tavoitteensa vaihtelevasti. Palvelualue määrittä talousarviossa strategiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit. Mittareita oli 10 kappaletta, joista toteutui 6 ja toteutumatta jäi 4. Alla on tarkasteltu tavoitteiden toteutumista yhteisesti. Myös palvelualueen yhteydessä kuvattua maataloustoimen toimintaa on arvioitu lyhyesti.

Yritykset ja työllisyystilanne

Yhteydenpito yrittäjien, yritysten ja yrittäjiksi aikovien kanssa on ollut aktiivista ja vireää. Tapaamisia ja tapahtumia on järjestetty monipuolisesti.

Uusien yritysten tai työpaikkojen syntymistä ei saatu tuettua tavoitteen mukaisesti ja loppuvuonna tapahtuneet lomautukset heikensivät tilannetta entisestään.

Työttömyysprosentti kasvoi vuoden takaiseen verrattuna, joskin Polvijärven työttömyysprosentti saatiin pidettyä maakunnan keskitasoa alhaisempana.

Yhdistystyöllistämisen avulla saatiin aktivoitua kolme henkilöä työmarkkinoille.

Hankerahoitusta on haettu ja hyödynnetty tilikauden aikana. Kelalle maksettavat työttömyyttä koskevat sakkomaksut kasvoivat ja johtivat talousarvion tarkastukseen.

Vuoden viimeisessä valtuuston kokouksessa (16.12.2025 § 55) valtuusto päätti irtisanoa palvelusopimuksen alueellisia yrityspalveluita järjestävän Business Joensuu Oy:n kanssa. Palvelusopimus irtisanottiin vuoden 2025 puolella, jolloin se on voimassa vielä vuoden 2026 ajan, irtisanomisen kohdistuessa taloussuunnitelmavuosiin vuodesta 2027 eteenpäin. Muutos tuo mukanaan tarpeen suunnitella uudenlaisia palveluvaihtoehtoja Polvijärven yrittäjille.

Maatalous ja pienyrittäjäavustukset

Kunnan yhtenä keskeisenä strategisena tavoitteena on perinteikkään maatalouden, innovatiivisen yrittäjyyden ja paikallisen osaamisen tukeminen. Pienyritysavustuksille varattu 5000 euron suuruinen määräraha käytettiin vuoden 2025 aikana kokonaan, ja sillä tuettiin yhteensä 12 eri pienyritystä. Maatilatalouden kehittämiseksi varattiin määrärahaa talousarviossa 5000 euroa, mutta kunnanhallitus nosti 24.2.2025 pidetyssä kokouksessa (§ 33) määrärahan 10 000 euroon. Maatilatalouden kehittämistä tuettiin vuoden aikana 2275 eurolla. Maataloustoiminta on kunnassa aktiivista ja myös Polvijärvi kuuluu maakunnalliseen yhteistoiminta-alueeseen Pohjois-Karjalan maaseutupalveluihin, jonka avulla maaseudun yritystoimintaa on saatu tuettua. Pohjois-Karjalan ELY-keskus myönsi kolmeen yrityshankkeeseen investointi- ja kehittämisavustusta yhteensä 106 145 euroa. Polvijärven yrityksille ja yhdistyksille on myönnetty Leader-rahoitusta kuuteen yrityshankkeeseen yhteensä 35 062 euroa ja yhteen kehittämishankkeeseen 1570 euroa.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset

Työllisyystilanne on haastava niin kuntatasolla kuin valtakunnallisestikin. Työllistymispalveluiden rooli palvelualueen talouden hallinnassa on keskeinen ja toimivat työttömyyspalvelut korostuvat. Kunnan elinvoiman ja elinkeinojen laaja-alainen ja tasapuolinen tukeminen myös jatkossa niin avustusten kuin neuvonnan muodossa on tärkeää.

2.2.3. Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalvelut tuottavat kuntalaisten hyvinvointia edistäviä ja monipuolisia varhaiskasvatus-, koulutus-, nuoriso-, liikunta-, kirjasto- ja kulttuuripalveluja sekä kotoutumisen koordinoitipalveluja. Palvelualue on laaja ja toiminnalle ehtoja asettavat muita palvelualueita tiukemmat lakisääteiset raamit. Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaa-aikapalveluiden palvelut tuotetaan kunnan omana toimintana. Lukiokoulutuksessa on tehty jo useita vuosia yhteistyötä Outokummun ja Juuan lukioiden kanssa ja mukana yhteistyössä on myös Heinäveden lukio. Seudullisena ostopalveluna hankitaan kirjastopalvelut, seutuopiston kurssitarjonta, Keski-Karjalan musiikkiopiston opetus ja etsivä nuorisotyö Joensuun nuorisoverstaalta. Hyvinvointipalveluiden tehtävänä on myös kuntatasoisen hyvinvointityön koordinointi.

Palvelualue määrittä talousarviossa strategiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit. Mittareita oli 33 kappaletta. Toiminnan tavoitteita ja toteutumista oli osittain mahdoton arvioida, koska

mittarit olivat liian yleisellä tasolla eikä toteuma konkretisoitunut. Mittariksi on saatettu esimerkiksi asettaa määrä, mutta itse määrää ei ole ilmaistu (tavoite pienempi, sama vai suurempi) tai mittarina on laatu, mutta laatuvaatimuksia tai arviointiperusteita ei ole määritetty. Tarkastuslautakunta korostaa tavoitteiden ja mittarien asettamista siten, että niiden avulla toimintaa on mahdollista arvioida selkeästi. Palvelualueen arviointi keskittyy lähinnä toiminnan ja toimenpiteiden kuvaukseen. Myös tarkastuslautakunnan arvio talousarviossa linjattujen strategisten tavoitteiden saavuttamisesta on tehty tältä pohjalta.

Kunnan tuottamat palvelut

Kuntalain (410/2015) ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (612/2021) mukaan kunnalla on lakisääteinen vastuu asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden (hyte) edistämisestä. Tehtävää toteutetaan poikkihallinnollisesti eri toimialojen ja yhteistyötahojen kesken. Kunnalle on nimetty laajennettu hyvinvointiryhmä (kunnanhallitus 24.11.2025 § 211). Hyvinvointisuunnitelmaa on edistetty, mutta sen valmistuminen on viivästynyt suunnitellusta ja myös raportointi on siten kesken.

Henkilöstöhallinto vie työaikaresursseja erityisesti palkanmaksun oikeellisuuden varmistamiseksi.

Perusopetuksessa on keskitytty perustaitojen arviointiin, vahvistamiseen ja niiden kehityksen seurantaan. Tunnetaitomateriaalia on kerätty materiaalipankkiin sen saatavuuden helpottamiseksi, jonka lisäksi hyvinvointitaitojen tueksi on hankittu luokka-asteittain rakennettu opetusmateriaali. Tunnetaitojen opetus on ollut osa luokkien viikoittaista työskentelyä. Oppimisen tuen lakiuudistukseen on reagoitu ja tuen tuomista yleisopetuksen luokkiin lisätty, tuen uudistuksen käytäntöjen selkiytyessä hiljalleen.

Tuen uudistuksen takia hyvinvointiprofiilia ei toteutettu vuonna 2025, vaan samoista teemoista toteutettiin työpajat ja kyselyt samoista teemoista. Oppilaat kokevat, että koulun aikuiset ovat turvallisia, he auttavat ja mahdollistavat oppimisen. Varsinkin isommat oppilaat pitävät kavereiltaan saatua tukea ja kannustusta tärkeänä. Luokan työrauhan tukeminen, riittävän pitkät tauot ja välituntiliikunta korostuivat. Oppilaat haluavat vaikuttaa omaan arkeensa ja heille on tarjottu siihen mahdollisuuksia. Kehityskohteiksi muodostuvat viikoittaiset kiputuntemukset, ruokailun kiireettömyys ja liikunnan vähyyt, sekä yläkoulussa nikotiinipussien käyttö. Huolestuttava muutos on tapahtunut kiusaamiskokemusten lisääntymisessä myös vapaa-ajalla ja somen kautta sekä kokemuksessa, että ei tule toimeen hyvin opettajien kanssa.

Kouluruoka on laadukasta ja arki pääsääntöisesti mielekäästä. Huoltajat kiittivät koulun ja kodin välisestä yhteistyöstä sekä turvallisuudesta ja tilanteisiin puuttumisesta. Yhteisöllisyys nähdään hyvänä ja siihen toivotaan panostettavan jatkossakin. Huolena nousi työrauhan ja

keskittymisen mahdollistaminen ja toiveena valvonnan ennakoiti sekä pienemmällä leikin maailman säilyttäminen.

Liikkuva koulu -hankkeessa välituntitoimintaa on edistetty. MOVE-tuloksissa 5-luokkalaisten liikunnallinen toimintakyky on parantunut ja 8-luokkaisilla huonontunut edelliseen vuoteen verrattuna. Lapsia ja nuoria on yritetty aktivoida liikkumaan kohdennetun henkilökohtaisen liikuntaneuvonnan avulla, mutta se ei ole tuottanut toivottuja tuloksia.

Tarkastuslautakunta näkee kiitettävänä oppilaiden laaja-alaiseen hyvinvointiin panostamisen ja sen jalkauttamisen koulun arkeen.

Lukiassa on järjestetty monenlaisia aktiviteetteja ja tempauksia, ja opiskelijoita on osallistettu päätöksentekoon. Lukiolaisten luovuutta on tuettu ja monipuolista kansainvälistä toimintaa järjestetty. Myös lukiolaiset arvostavat kouluruokaa ja aikuisten tukea. Kehittämiskohteina on mielialaan ja koulu-uupumukseen vaikuttaminen. Polvijärven lukiosta valmistuneiden ylioppilastutkinnon keskiarvo on valtakunnallista tasoa korkeampi ja suurin osa ylioppilaista pääsi hakemaansa jatko-opintokohteeseen. Pedagogiseen tukeen on panostettu. Tarkastuslautakunta näkee positiivisena neljän kunnan välisen yhteistyön ja myös Zoom-yhteyksin toteutettavan opetuksen monipuolisen kurssitarjonnan mahdollistamiseksi.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on toteutettu tasa-arvosuunnitelman arviointi ja kehitetty varhaiskasvatuksen palaverikäytäntöjä kohti suunnitelmallisempia rakenteita. Varhaiskasvatuksen henkilöstö on koulutautunut ja kokoontunut pohtimaan pedagogisten teemojen kehityskohteita. Vanhempia on osallistettu toiminnan suunnitteluun.

Henkilöstökyselyssä korostui varhaiskasvatuksen johtamisen rakenteiden vahvistaminen erityisesti suunnitelmallisen ja ennakoivan viestinnän, aikaresursoinnin ja muutoksille varatun ajan osalta. Varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä Valssilla toteutettiin arviointiprosessi teknologiakasvatuksesta. Kehittämiskohteina päätettiin vahvistaa teknologiakasvatuksen suunnitelmallisuutta, ottaa teknologiakasvatus yhdeksi yksikön yhteisen palaverin teemaksi sekä suunnitella koko yksikön yhteinen teknologiaprojekti. Seudullisessa yhteistyössä Outokummun ja Polvijärven varhaiskasvatus ovat laatineet suunnitelman yhteisten koulutusten toteuttamisesta ja ottaneet käyttöön digitaalisen laadunarviointijärjestelmä Valssin.

Muun muassa varhaiskasvatuksen kesäajan päivystys herätti keskustelua niin kuntalaisten kuin päättäjienkin toimesta ja hyvinvointilautakunta käsitteli asiaa useammassa kokouksessaan (Hyvinvointilautakunta 18.9.2025 § 44 / 6.11.2025 § 54). Kunnan taloudellinen tilanne on haastava, mikä asettaa haasteita palveluiden tuottamiseen. Tarkastuslautakunta näkee talouden tasapainottamisen keskeisessä roolissa, mutta kehottaa arvioimaan päätösten tasapuolisuutta kuntalaisiin nähden. Palvelut on kuitenkin tuotettu hyvin ja laadukkaasti, mikä ansaitsee kiitosta erityisesti haastavina taloudellisina aikoina.

Vapaa-aika-, liikunta-, kulttuuri- ja nuorisopalvelut ovat tukeneet kaikenikäisten kuntalaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia muun muassa hanketoiminnan, tapahtumien ja

monipuolisen ohjatun toiminnan muodossa. Vuosiavustuksia on jaettu talousarvion mukaisesti (Hyvinvointilautakunta 8.5.2025 § 19–22) ja vuoden kulttuuri-, urheilu-, ja vapaaehtoistyön palkitsemisperiaatteita on päivitetty (Hyvinvointilautakunta 30.1.2025 § 3) ja palkinnot vuodelta 2025 myönnetty (Hyvinvointilautakunta 18.12.2025 § 61–62). Liikuntapaikat ovat olleet tehokkaalla käytöllä, joskin 1.9.2025 voimaan astuneet salivuoromaksut vähensivät jonkin verran yksityishenkilöiden vuokrauksia. Esteetön liikuntatila Kuntokammari aloitti toimintansa maaliskuussa ja se on otettu kuntalaisten keskuudessa hyvin vastaan. Ulkoliikuntapaikkavarauksia tekivät eniten paikalliset urheiluseurat. Lähiliikuntapaikan mahdollisuudet löysivät myös kunnan asukkaat. Uudistetun urheilukentän avajaisia vietettiin 21.5.2025.

Vuoden 2025 aikana on pyörinyt useita erilaisia liikuntaryhmiä, joiden avulla on mahdollistettu monipuolisesti kuntalaisten osallistuminen liikunnallisiin aktiviteetteihin. Yhteistyötä tehdään useiden verkostoyhteistyökumppaneiden ja hankkeiden kanssa palveluiden tarjoamiseksi. Järjestettyjä tapahtumia, erilaisia hankkeita ja monenmuotoista nuorisotyötä on vuoden aikana kertynyt kiitettävästi.

Pohjois-Karjalan kuntien sekä Pohjois-Karjalan Liikunnan yhdessä tuottaman liikuntakyselyn tulosten perusteella (Hyvinvointilautakunta 18.9.2025 § 43, Pokali-kysely) mukaan polvijärveläiset eivät kuitenkaan liiku tarpeeksi ja kokonaissuositukseseen pääsee vain kolmasosa. Liikunta- ja vapaa-ajanpalvelut saavat paljon kiitosta, maksuttomuuden korostuessa kyselyssä. Muun muassa omatoimimahdollisuuksia, kertamaksullisuutta, erilaisia liikuntapaikkoja ja tiedotusta kaivataan enemmän (Pokali-kysely s.13).

Kunnan ostamat palvelut

Seudullisena ostopalveluna kunta hankki kirjastopalvelut, seutuopiston kurssitarjonnan, Keski-Karjalan musiikkiopiston opetuksen sekä etsivän nuorisotyön Joensuun nuorisoverstaalta.

Joensuun kaupungin talouden tasapainottamistoimenpiteiden myötä myös Polvijärven **kirjaston** henkilökunta väheni, palveluajat supistuivat ja omatoimiaika lisääntyi 1.5.2025 alkaen. Kävijämäärä väheni hieman, mutta lainamäärät kasvoivat hieman. Kirjasto järjesti aktiivisesti käyttäjäkoulutuksia ja tapahtumia, ja kirjaston palvelut niin kuntakeskuksessa kuin Sotkumassa kirjastoauto Ketunlenkin välityksellä ovat koulun ja päiväkodin vilkkaassa käytössä.

Seutuopiston kurssitarjonta oli monipuolista ja opetusta järjestettiin yhteensä 1 246 tuntia vuoden 2025 aikana. Asiakaspalautteen perusteella toiminta on oikein onnistunutta ja tyytyväisyyskyselyssä arvosanat ovat todella korkeita.

Keski-Karjalan musiikkiopiston perussopimuksen päivitys hyväksyttiin valtuuston toimesta (10.6.2025 § 38) kesäkuussa. Musiikkiopisto on järjestänyt ja tuottanut laadukasta musiikin ja tanssin tavoitteellista opetusta myös kuluvana vuonna. Polvijärvellä opiskelijapaikkoja on

40. Keväällä kunta teki lahjoituksen musiikkiopiston käyttö- ja stipendiraheeseen, josta jaettiin stipendejä kuudelle polvijärveläiselle oppilaalle.

Etsivä nuorisotyön avulla on tarjottu nuorille yksilöohjausta muun muassa kesätöiden hakemisessa. Etsivä nuorisotyön kokonaiskuvasta tarkastuslautakunta toivoo kattavampaa kuvausta. Kyseessä on ostopalvelu, jolla on työllisyyden ja syrjäytymisen näkökulmasta aiheutuvia talous- ja hyvinvointivaikutuksia.

24.2.1015 pidetyssä kokouksessa Kunnanhallitus (§ 32) hyväksyi nuorten kesätöiden periaatteet vuodelle 2025. Polvijärven kunnan vuoden 2025 talousarviossa nuorten kesätöiden, eli "Tutustu työelämään ja tienaa" -kesäharjoitteluohjelman menoihin on varattu 24 140 euron määräraha ja asetettu tavoitteeksi, että kaikki kohderyhmään kuuluvat saavat kesätyöpaikan. Tavoitteen täyttymistä ei ole tilinpäätöksessä avattu. Tarkastuslautakunta pohtii, onko tavoite vuoden aikana saavutettu.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset

Tarkastuslautakunta antaa kiitosta monipuolisesta, vaikuttavasta ja osallistavasta toiminnasta, jolla edistetään asukkaiden hyvinvointia laaja-alaisesti. Varhaiskasvatus, perusopetus, lukio ja vapaa-aikatoimi tuottavat laadukkaita ja saavutettavia peruspalveluita haastavasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta. Lautakunta korostaa näiden palveluiden tasapuolisuuden ja toimivuuden säilyttämistä myös jatkossa.

2.2.4. Elinympäristöpalvelut

Elinympäristöpalvelut saavuttivat toiminnalliset tavoitteensa vaihtelevasti. Palvelualue määritteli talousarviossa strategiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit. Kuntastrategiasta johdettujen toiminnallisten tavoitteiden toteutumista ei ole mahdollista kaikilta osin arvioida, koska kaikille tavoitteille ei ole asetettu mittareita tai niiden toteutumista ei ole kuvattu. Tarkastuslautakunta ehdottaa, että jatkossa mittarit asetetaan niin, että tavoitteiden toteutumista ja toiminnan tuloksellisuutta voidaan konkreettisemmin seurata. Tarkastuslautakunta tulkitsee mittareita olevan 6 kappaletta, joista toteutui 3 ja osittain 1. 2 mittarin arviota ei ollut mahdollista todeta. Palvelualueen arviointi keskittyy lähinnä toiminnan ja toimenpiteiden kuvaukseen. Myös tarkastuslautakunnan arvio talousarviossa linjattujen strategisten tavoitteiden saavuttamisesta on tehty tältä pohjalta.

Henkilöstö

Palvelualueella tapahtui useampia henkilöstömuutoksia vuoden aikana muun muassa eläköitymisen ja muihin tehtäviin siirtymisten vuoksi. Rakennustarkastajan ja ympäristönsuojelusihteerin tehtävät sekä loppuvuodesta myös teknisen johtajan tehtävä (50 %) hoidettiin ostopalveluna Outokummun kaupungilta. Henkilöstöressurssien tiukka mitoitus on talouden näkökulmasta perusteltua, mutta äkillisissä tai pidemmissä poissaoloissa sijaisen palkkaaminen on välttämätöntä palvelujen turvaamiseksi.

Kiinteistöt ja rakentaminen

Vuoden 2025 lopussa kunnan suorassa omistuksessa oli 121 ja Kiinteistö Oy Polvijärven vuokralojen omistuksessa 97 asuntoa, yhteensä 218 asuntoa. Käyttöaste on kunnan taloissa n. 69 % ja vuokraloyhtiön taloissa n. 82 %. Vuodelle 2025 suunniteltu vuokra-asuntojen siirto Kiinteistö Oy Polvijärven vuokraloille ei toteutunut, mikä vaikutti palvelualueen tulokseen positiivisesti. Selkeänä haasteena on kiinteistöjen korjausvelka. Myöskään asuntojen koko, kunto tai hinta eivät vastaa potentiaalisten vuokralaisten tarpeita. Kiinteistökysymys on merkittävä kunnan elinvoimaisuuden ja tulevaisuuden kannalta.

Uuden rakennusjärjestyksen valmistelua jatkettiin, ja rakennusvalvonnan uudet taksat tulivat voimaan 1.3.2025. Vuonna 2025 suoritettiin tontin huutokauppa, joka ei kuitenkaan toteutunut odotetusti. Kiinteistöjen käytön järkevöittäminen lisäksi myös uudisrakentamiseen kannustaminen on tärkeää. Tarkastuslautakunta kannustaa kiinteistökannan ja tonttien markkinoinnin tehostamiseen.

Palvelut ja yleiset alueet

Puistoja ja yleisiä alueita on hoidettu olemassa olleiden resurssien mukaan ja kokonaisuutena alueiden kunnossapito on täyttänyt sille asetetut vaatimukset. Muun muassa uudistettu torialue koetaan miellyttävänä, mutta esimerkiksi torin wc ei ole ympärivuotisessa käytössä. Tarkastuslautakunta yhtyy elinympäristölautakunta huomioon, että ennen kaikkea ikäihmiset ja pienet lapset tarvitsisivat wc-tilat kyläkeskuksessa asioidessaan (Elinympäristölautakunta 7.5.2025 § 23). Kuntastrategiassa painotetaan laadukkaita, helposti saatavilla ja kaikkien saavutettavissa olevia peruspalveluita.

Vuonna 2025 tarkennettiin myös kunnan paikoitusalueiden maksullisuutta (Elinympäristölautakunta 25.2.2025 § 8) ja huomioitiin pysäköinnin selkeämpää ohjeistusta (7.5.2025 § 23). Tarkastuslautakunta kannustaa lyhytaikaiseen asiakaspysäköintiin varattujen pysäköintipaikkojen merkitsemistä selkeästi terveysaseman ja asumisen yksiköiden kävijöiden käyttöön. Tämä helpottaisi asioiden liikennettä ja kuntakeskuksen palvelujen käyttöä.

Osana kunnan talouden tasapainotustyötä liikuntapaikoista alettiin periä liikuntapaikkamaksuja 1.9.2025 alkaen (Elinympäristölautakunta 7.5.2025 § 17). Muutos synnytti keskustelua ja asian eteneminen lautakunnissa oli haastavaa. Asiasta jätettiin myös valtuustoaloite (Valtuusto 10.6.2025 § 37), jossa esitettiin, että liikuntapaikkojen käyttömaksujen päättämiseen osallistuu jatkossa myös hyvinvointilautakunta. Elinympäristölautakunta huomioi aloitteen ja päätti, että jatkossa lautakuntien puheenjohtajat keskustelevat ennen päätösten tekoa (Elinympäristölautakunta 9.10.2025 § 31).

Vuoden 2025 suurin investointi oli urheilukenttä ja siihen liittyvät rakennukset. Muita kiinteistöjä ja rakennuksia on ylläpidetty.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset

Elinympäristöpalveluissa on toteutettu monia kuntalaisten hyvinvointia edistäviä toimenpiteitä. Laadukkaiden peruspalveluiden lisäksi vuoden aikana on panostettu erityisesti liikuntamahdollisuuksiin, kunnan haastava taloudellinen tilanne huomioiden. Tarkastuslautakunta kantaa kuitenkin huolta kiinteistöjen nykyykunnosta ja niiden vastaavuudesta kuntalaisten tarpeisiin. Lisäksi palveluiden ja kunnan yleisilmeen ylläpitämiseen tulee kiinnittää huomiota taloudelliset reunaehdot huomioiden. Sähköisten palveluiden käyttöä kannattaa harkita talouden seurannan tehostamiseksi ja laskutuksen ajantasaisuuden parantamiseksi.

3. Vesihuoltolaitos

Vesihuoltolaitos käsittää vesilaitoksen ja viemärlaitoksen. Vesihuoltolaitoksen talousarvio on osa elinympäristöpalveluiden talousarviota, mutta vesihuoltolaitoksen kirjanpidossa on noudatettu kirjanpidollista eriyttämistä vuodesta 2015 lähtien. Polvijärven kunnan vesihuoltolaitoksen tehtävänä on huolehtia vesihuoltolain mukaisesti toiminta-alueensa vesihuollosta, joka sisältää veden tuotannon ja johtamisen talousvetenä käytettäväksi sekä jätevesien johtamisen. Käyttövesi pumpataan Lavalammelta ja jätevesi pumpataan siirtoviemäriin kautta Joensuuhun.

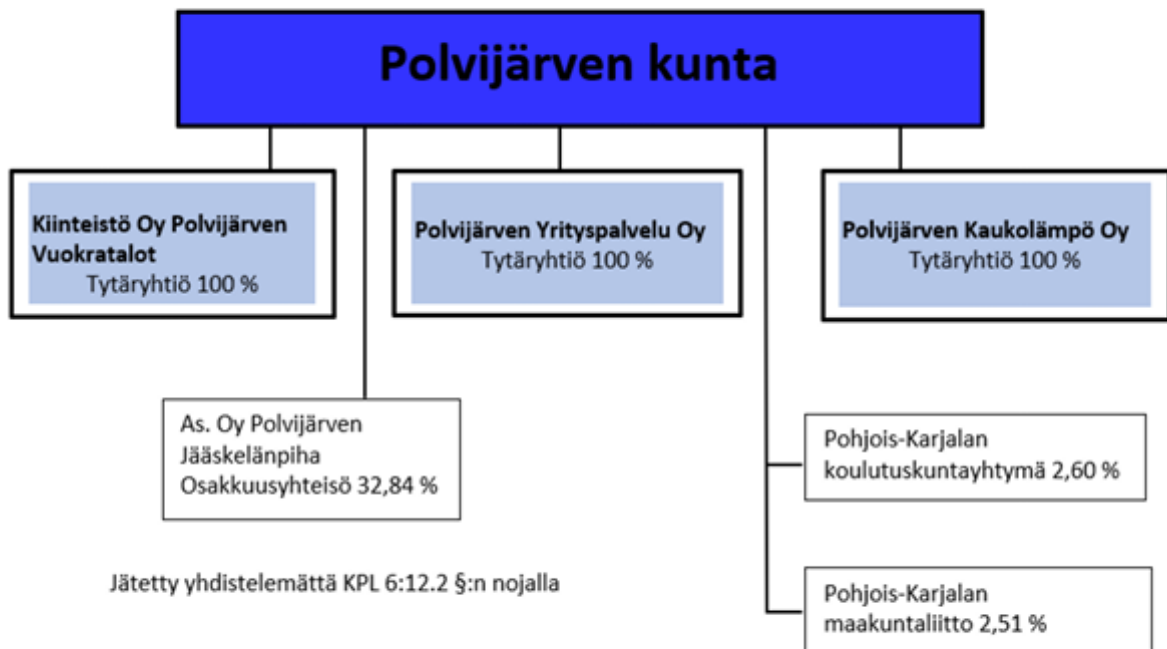
Vesihuoltolain (681/2014) 18 §:n mukaan "Vesihuollon ja huleveden viemäroinnin maksujen tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset. Maksuihin saa sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle." Elinympäristölautakunta (25.2.2025 § 5) korotti veden käyttömaksua 0,13 €/m³ ja jäteveden käyttömaksua 0,33 €/m³, sekä sako- ja umpikaivolietteen käsittelymaksuja 10 %. Myös vesimittarimaksuja korotettiin. Uudet hinnat tulivat voimaan 1.4.2025 alkaen.

Vesihuoltolaitoksen tilikauden tulos oli -491 730 euroa. Laitoksen tulopuoli ei riitä kattamaan menopuolta (-37 332 euroa), jonka lisäksi suunnitelman mukaiset poistot ja rahoituskulut lisäävät merkittävästi tilikauden alijäämää. Elinympäristölautakunta (4.12.2025 § 45) on lisäksi todennut, että vesihuoltolaitoksen laskutus laahaa huomattavasti perässä. Maksut eivät riitä kattamaan kuluja, mutta tilanne on yleinen myös monessa muussa pienessä kunnassa. Tarkastuslautakunta kehottaa kuntaa pohtimaan vesihuoltolaitoksen toimintaan taloudellisesti kantokykyistä ja kuntalaisten näkökulmasta tasapuolista ratkaisua.

4. Kuntakonserni

Polvijärven kuntakonserniin kuuluvat Polvijärven kunta ja kunnan kokonaan omistamat tytäryhtiöt Polvijärven yrityspalvelu Oy, Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot sekä Polvijärven Kaukolämpö Oy. Tytäryhtiöillä ei ole omaa palkattua vakinaista henkilöstöä, vaan tehtävät on hoidettu kunnan henkilöstön toimesta oman toimen ohella. Kuntaa ja sen tytäryhtiöitä on johdettu keskitetysti ja tytäryhtiöitä koskevat merkittävimmät päätökset muun muassa rahoituksen osalta ovat olleet osa kunnan talousarviota.

Kuntakonsernin rakenne 31.12.2025

Kuntayhtymien yhdistelyt on tehty peruspääomaosuuden suhteessa

(Lähde: Polvijärven kunnan tilinpäätös, s. 25)

4.1. Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot

Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot on Polvijärven kunnan kokonaan omistama tytäryhtiö. Yhtiön toimitusjohtajana toimi 31.1.2025 saakka tekninen johtaja Ari Soikkeli, 19.3.–6.8.2025

tekninen johtaja Aki Hankilanoja ja 10.10.2025 alkaen asuntokoordinaattori Lauri Granfelt. Yhtiö on maksanut sopimuksen mukaisesti Polvijärven kunnalle kiinteistönhoidosta. Yhtiöllä oli tilikaudella 1.8.2025 alkaen yksi palkattu työntekijä (kiinteistökoordinaattori).

Vuokratalojen käyttöaste oli vuoden 2025 lopussa 62 %. Asuntokanta on osittain huonokuntoista ja tyhjiä asuntojen vuokratulojen menetys tilikaudella n. 215 000 euroa. Huonokuntoisia tai tyhjiä kiinteistöjä pyritään purkamaan Aran¹ purkuavustuksia hyödyntäen. Varkelta² on haettu vapautusta Ara-rajoituksista ja ne on saatu kaikille kiinteistöille elokuussa 2025. Polvijärven kunnan suoraan omistamien vuokratalokiinteistöjen siirto Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokrataloille aloitettiin vuonna 2025 ja se saatetaan loppuun seuraavan tilikauden aikana. Tämä kasvattaa yhtiön asuntokannan yli kaksinkertaiseksi.

Tilikauden tulos oli -122 192 euroa. Vuokratulot ja käyttökorvaukset olivat pienemmät kuin edellisellä tilikaudella, jonka lisäksi alijäämään vaikuttivat säännönmukaiset poistot ja tuloja suuremmat menot. Polvijärven kunta myönsi vuonna 2025 uutta pitkäaikaista lainaa 300 000 euroa, jolla lyhennettiin muun muassa kunnan lyhytaikaisesti myöntämä laina. Tilikauden lopussa yhtiöllä on lainaa yhteensä 446 405 euroa. Tarkastuslautakunta kannustaa kuntaa arvioimaan lainanmyöntämisen realistisuutta ja yhtiötä kehittämään toiminnan kannattavuutta lainan lisäämisen sijaan.

Tarkastuslautakunta näkee vuokrakiinteistöjen hallinnan tärkeänä osana kuntakuvaa ja kunnan asumismahdollisuuksia, ja kannustaa yhtiötä löytämään ratkaisuja sekä talouden tasapainon löytämiseen että riittävän palvelutason mahdollistamiseen.

4.2. Polvijärven Yrityspalvelu Oy

Polvijärven Yrityspalvelu Oy on kokonaan Polvijärven kunnan omistama elinkeinoyhtiö. Vuonna 2025 yhtiön toimitusjohtajana toimi 31.1.2025 saakka tekninen johtaja Ari Soikkeli, 19.3.-6.8.2025 tekninen johtaja Aki Hankilanoja ja lokakuusta 2025 alkaen vs. kuntatekniikan päällikkö Tommi Hopponen. Yhtiön keskeisinä tehtävinä ovat yhtiön omistamien teollisuustilojen vuokraus sekä yritystoiminnan edistäminen Polvijärven alueella.

Tilikauden tulos oli -32 339 euroa. Suunnitelman mukaisia poistoja oli tehty yhteensä 70 263 euroa. Velkaa yhtiöllä oli tilikauden päättyessä yhteensä 121 864 euroa.

¹ Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus

² Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus

4.3. Polvijärven Kaukolämpö Oy

Polvijärven Kaukolämpö Oy on 20.7.2022 toimintansa aloittanut Polvijärven kunnan kokonaan omistama tytäryhtiö. Asiakkaita on 73, joista suurin osa on kunnan omistamia isoja kiinteistöjä sekä liike- ja useamman asunnon rivi- ja kerrostalokiinteistöjä. Kaukolämpöön liittyneitä omakotitaloja on 13 kpl. Kaikki kiinteistöt sijaitsevat kuntakeskuksessa.

Kaukolämpölaitoksella ei ole palkattua henkilökuntaa, pl. toimitusjohtaja, jolle kaukolämpöyhtiö on sopimuksen mukaan maksanut 1.10.2025 alkaen 350 euron kuukausittaisen palkkion. Toimitusjohtajan tehtäviä on hoitanut vs. kuntatekniikan päällikkö Tommi Hopponen. Kaukolämpölaitoksen hoidosta ovat vastanneet kunnan taloushallintoon ja tekniseen toimeen palkatut työntekijät. Polvijärven kunta on laskuttanut kunnan palkkaamien henkilöiden tehdystä työstä kaukolämpöyhtiötä sopimuksen mukaan (62 702 euroa).

Tilikauden tulos oli -46 722 euroa. Ylläpitomenot saatiin katettua tulojen avulla, mutta alijäämäiseksi tilinpäätöksen painoivat poistot, rahoitusmenot ja ennakkoverot. Kaukolämpöverkon laajennuskulut on kirjattu taseeseen. Tilikaudella ei ole lainoja rahoituslaitoksilta tai kunnalta.

Elinympäristölautakunta (4.12.2025 § 45) on todennut, että lämpölaitoksen laskutus laahaa huomattavasti perässä. Tarkastuslautakunta kehottaa kiinnittämään tähän huomiota jatkossa.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset

Konserniyhtiöistä jokainen tuotti alijäämäisen tuloksen, mutta taseen puolella tilanne on vielä hyvä. Kuntakonsernin merkitys korostuu kunnan haastavassa taloustilanteessa, ja tarkastuslautakunta antaa kiitosta siitä, että talousarviossa 2026 myös konsernille ja tytäryhtiöille on määritelty tavoitteet. Tarkastuslautakunta toteaa, että tämän lisäksi myös kuntakonsernin talouden ajantasainen seuranta on keskeisessä asemassa koko kunnan talouden hallinnassa.

5. Henkilöstö

Polvijärven kunnan henkilöstömäärä 31.12.2025 oli 152 työntekijää. Henkilöstömäärä on vähentynyt edellisestä vuodesta 13 henkilöllä. Henkilöstömäärän vähentymistä selittävät pääosin eläköitymiset ja palkkatuetun työn päättyminen.

Henkilöstön määrä 31.12.

	2023	2024	2025	Muutos	Muutos%
Hallintopalvelut yht.	37	27	17	-10	-37 %
josta yleis- ja taloushallinnossa	12	9	5	-4	-44 %
josta ruokapalveluissa	15	12	12	0	0 %
josta palkkatuettuja	10	6	0	-6	-100 %
Elinvoimapalvelut			2	+2	+200 %
Hyvinvointipalvelut	114	111	108	-3	-3 %
Elinympäristöpalvelut	28	27	25	-2	-7 %
Yhteensä	179	165	152	-13	-8 %

Palkkatuella palkatut 2023-2024: menot kirjattu hallintopalveluiden tulosalueelle, vaikka henkilöt työskentelivät eri hallintokunnissa. Elinvoimapalveluiden henkilöstö raportoitu aiemmin osana hallintopalveluita.

(Lähde: Polvijärven kunnan henkilöstökertomus 2025, s. 3)

Työhyvinvointikysely

Vuonna 2025 henkilöstön työhyvinvointia kartoitettiin työhyvinvointikyselyllä, joka toteutettiin sähköisenä kyselynä 05.11.2025 –21.11.2025 välisenä aikana. Kyselyn vastausprosentti 53,3 %. Työhyvinvointikysely lähetettiin kunnan 137 työntekijälle, joista vastaajia oli 73. Heistä 57 vastaajaa (78 % kaikista vastaajista) työskenteli hyvinvointipalveluissa, 9 hallintopalveluissa ja 7 elinympäristöpalveluissa. Kysely toteutettiin Kevan tarjoamalla verkkotyökalulla. Jatkossa kyselyt voidaan toteuttaa saman työkalun avulla, jolloin myös tulokset ovat vertailukelpoisia.

Keskeisimpinä tuloksina ja kehittämisen kohteina korostuivat yhteistyö yksiköiden välillä ja esihenkilötyö. Tulokset olivat verrokkikuntiin nähden hyvin samansuuntaisia. Verrokkiryhmänä kyselyssä olivat keskisuuret kunnat.

Tarkastuslautakunta pohtii, millä keinoilla vastausprosenttia saadaan seuraavina vuosina paremmaksi, ja olisiko kysely syytä toteuttaa joka toisen vuoden sijaan vuosittain. Lautakunta myös huomauttaa, että sekä alhainen vastausprosentti että vastaajien painottuminen hyvinvointipalveluihin on syytä huomioida tuloksia tarkastellessa.

Työterveys

Työterveyden kustannukset olivat vuonna 2025 nousseet kaikkinsa 52,8 %, eikä varattu määräraha riittänyt kattamaan työterveyshuollon kuluja. Kustannuksissa korostuvat vapaaehtoisen yleislääkäritasaisen sairaanhoidon ja muun terveydenhuollon kustannukset, kun vuonna 2024 kulut painottuivat ennaltaehkäiseviin työterveyshuollon kustannuksiin. Vuonna 2025 kustannuksia ovat nostaneet erityisesti runsas lääkärin vastaanotolla käynti (390 käyntiä) ja KL2 laboratoriokustannukset. (Henkilöstökertomus s.12)

Tarkastuslautakunta arvioi, että kustannusten nousua selittää osaltaan henkilöstön työterveyshuollon järjestäminen vuoden 2025 alusta alkaen Pihlajalinnan kautta. Muutoksen myötä palveluvalikoima laajeni ja tuli saavutettavammaksi. Aiemmin palvelun tarjosi Siun työterveys.

Tilinpäätöksessä todetaan, että työhyvinvointikyselyn perusteella kunnan henkilöstön työhyvinvointi on ollut pääosin hyvä (s. 6). Myös henkilöstökertomuksessa todetaan, että sairauspoissaolot ovat kokonaisuudessaan vähentyneet edellisiin vuosiin verrattuna (s. 7). Tarkastuslautakunta toteaa, että hallintopalveluiden sairauspoissaolot olivat kuitenkin lisääntyneet merkittävästi henkilöstön vähentymisestä huolimatta. Lautakunta pohtii, vaikuttaako henkilöstön merkittävä vähentyminen työn kuormittavuuteen ja sitä kautta sairastavuuteen. Toisaalta elinympäristöpalveluissa henkilöstön vähenemisestä huolimatta myös sairauspoissaolot ovat laskeneet huomattavasti. Työhyvinvoinnin kysymys on henkilöstön hyvinvoinnin näkökulman lisäksi myös talouden kannalta merkittävä.

Henkilöstömenot

Työhyvinvoinnin oletettua suuremmista kustannuksista huolimatta henkilöstömenot olivat 2,6 % pienemmät edeltävään vuoteen verrattuna ja toteutuivat myös talousarviossa ennakoitua pienempinä. Tarkastuslautakunta pohtii, ovatko ennakoitua pienemmät henkilöstömenot suora seuraus henkilötyövuosien vähenemisestä vai onko säästöjä saatu muulla tavoin. Myös työntekijöiden korkea keski-ikä ja lähestyvä eläköityminen voi haastaa kunnan toimintojen jatkuvuutta, jolloin riittävä tiedonsiirto korostuu.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset

Tarkastuslautakunta kannustaa pohtimaan sisäisen viestinnän ja tiedonsiirron toteuttamista sekä työhyvinvoinnin kysymyksiä niin henkilöstön kuin taloudenkin näkökulmista.

6. Muut asiat

Kunta on tarjonnut yhdistyksille ja yhteisöille asuin- tai liikekiinteistöjä vuokralle veloituksetta (Kunnanhallitus 26.5.2025 § 90 / 24.11.2025 § 210). Polvijärven kunnan kiinteistöjen vuokraperusteissa (Elinympäristölautakunta 7.5.2025 § 21) todetaan, että tavoitteena on mahdollistaa kunnan omistamien, tyhjiään olevien tilojen tehokas ja tarkoituksenmukainen käyttö, ja että perusteiden tulee olla läpinäkyviä, tasapuolisia ja sovellettavissa erityyppisiin tiloihin ja toimijoihin. Käyttäjärjestyksessä yleishyödylliset yhdistykset ja paikallistoimijat on sijoitettu kunnan oman toiminnan ja lakisääteisten palvelujen jälkeen. Dokumentin mukaan päätöksen vuokrasta, sopimusehdoista ja niiden soveltamisesta tekee viranhaltija hallituksen päätöksen ja näiden perusteiden mukaisesti. Perusteissa ei kuitenkaan kuvata tarkemmin, keillä kaikilla on mahdollisuus anoa tilaa vuokralle veloituksetta tai mitkä ehdot hakijan tulee täyttää. Tarkastuslautakunta näkee esimerkiksi museoiden ja perinnetilojen veloitusettomat vuokratilat strategian mukaisina, mutta korostaa avoimuutta ehtojen ja perusteiden suhteen.

Käydessään läpi toimielinten pöytäkirjoja, tarkastuslautakunta jäi pohtimaan eri toimielinten vastuualueita, keskinäisiä suhteita sekä asioiden kulkuprosessia. Esimerkiksi Vuonoksen YVA-ohjelman kommentointia tai lausuntopyyntöä ympäristöterveydenhuollon talousarvioesityksestä vuodelle 2026 ei käsitelty elinympäristölautakunnassa, vaan asiat käsitteli ainoastaan kunnanhallitus. Liikuntapaikkojen maksujen päättämisestä oli vastuussa ainoastaan elinympäristölautakunta, vaikka asia koskettaa myös hyvinvointipalveluita (asiasta jätettiin myös valtuustoaloite; Valtuusto 10.6.2025 § 37). Kunnanhallitus vastaavasti määräsi talouden raamit ja valtuutti palvelualueet muodostamaan omat talousarvionsa, mutta puuttui palvelualueiden talousarvion sisältöihin siitakin huolimatta, että raamit eivät ylittyneet. Tarkastuslautakunta kannustaa toimielimiä selventämään keskinäisiä suhteitaan toiminnan ja talouden prosessien sujuvoittamiseksi.

Tilinpäätöksessä palvelualueet ovat esittäneet strategisten ja taloudellisten tavoitteidensa toteutumisen eri tavoin. Luettavuuden kannalta olisi selkeämpää, että kaikki palvelualueet esittäisivät tulosalueensa tavoitteet samassa muodossa ja ilmaisivat selkeästi, ovatko tavoitteet täyttyneet täysin/osittain/ei ollenkaan. Tämän lisäksi tilinpäätöksessä ja henkilöstökertomuksessa olisi hyvä avata lukuja tasapuolisesti. Esimerkiksi työterveydenhuollossa myönnettyistä sairauspoissaoloista kohdassa ”Muut diagnoosiluokat” oli huomattava nousu (284,5 %), mutta muutosta ei ollut avattu tekstissä ollenkaan (Henkilöstökertomus, s.8). Myöskään määrärahojen tai tuloarvioiden ylityksiä ja alituksia ei ole aina kuvattu tai niitä avataan ainoastaan suurimman selittäjän mukaan, jolloin kokonaiskuva ei tarkennu.

7. Vuoden 2024 arviointikertomusten vastineet

Kunnanvaltuusto on antanut vastineensa vuoden 2024 arviointikertomukseen 20.10.2025 (§ 175) ja vastine on käsitelty valtuustossa 22.10.2025 (§ 43). Valtuusto merkitsi vastineen tiedoksi ja päätti, että nykyiselle tarkastuslautakunnalle toimitetaan selvitys siitä, miten ja mitkä vastineessa mainitut toimenpiteet on toteutettu ja kuinka niihin on päädytty. Kunnanhallitus (3.11.2025 § 193) päätti toimittaa arviointikertomuksen vastineen lisäselvityksen nykyiselle tarkastuslautakunnalle 31.3.2026 mennessä. Tarkastuslautakunta vastaanotti selvityksen 24.4.2026 ja merkitsi sen tiedoksi.

Tarkastuslautakunta toteaa, että vastineessa ja lisäselvityksessä on kartoitettu hyvin haasteita ja ongelmakohtia sekä löydetty niihin myös ratkaisuja. Erityisesti viestinnän haasteista osa on vielä ratkaisematta ja niitä lautakunta jää seuraamaan.

8. Tarkastuslautakunnan havainnot kootusti

Tilikauden 2025 arvioinnin yhteenvedona tarkastuslautakunta toteaa, että:

Kuntalain mukaan peruskunnan taseeseen kertynyt alijäämä on katettava enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Haastavassa taloustilanteessa korostuvat toteuttamiskelpoisten ja tasa-arvoisten tasapainottoimien laatiminen, niiden laaja-alaista vaikutusten kartoittaminen ja seuranta, sekä talousraportoinnin ajantasaisuus.

Jatkossa olisi perusteltua pyrkiä jopa kuukausittaiseen talouden ja toiminnan toteuman seurantaan ja tarvittaessa ripeäänkin reagointiin. Myös sähköisten palveluiden käyttöä kannattaa harkita sekä talouden seurannan että laskutuksen ajantasaistamiseksi. Talouden tasapainon hakemisessa korostuvat peruskunnan lisäksi myös vesihuoltolaitoksen ja kuntakonsernin tasapaino. Myös lomapalkkavelan pienentämiseen tulee kiinnittää huomiota ja tehdä suunnitelma asian korjaamiseksi.

Talouden seurannan lisäksi toiminnalle tulee asettaa sellaiset strategiset mittarit, joiden avulla toiminnan toteutumista on mahdollista konkreettisesti seurata. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteumaa on lisäksi hyvä kuvata tasapuolisemmin.

Viestinnän näkökulmasta korostuu erityisesti sisäisen viestinnän toimivuus sen monissa muodoissaan. Myös valtuusto- ja kuntalaisaloitteiden käsittely ja seuranta tulisi toteuttaa nykyistä jouhevammin.

Työllisyys- ja elinvoimapalveluiden toimivuus on merkittävässä osassa kunnan kantokykyä, ja jatkossakin on hyvä huomioida kaikki kuntalaiset ikään ja ammattiin katsomatta, jotta Polvijärvi saadaan pidettyä elinvoimaisena ja mielekkäänä kuntana asua ja yrittää meille kaikille.

Kiinteistöjen nykyiseen kuntoon ja toimivuuteen olisi hyvä tehdä parannuksia sekä ylläpitää kunnan yleisilmettä talouden sallimissa rajoissa.

Vaikka arviointikertomuksessa on nostettu esiin myös huomioita ja huolenaiheita, lautakunta katsoo, että viranhaltijat, työntekijät ja luottamushenkilöt ovat toimineet vastuullisesti ja ansaitsevat kiitoksen monipuolisesta, vaikuttavasta ja osallistavasta toiminnasta, jolla edistetään sekä kuntalaisten palveluita että hyvinvointia laaja-alaisesti.

9. Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2025 valtuuston käsiteltäväksi ja esittää, että valtuusto velvoittaa kunnanhallituksen ja lautakunnat käsittelemään arviointikertomuksen sekä antamaan vastineet arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin (luku 8) valtuustolle 31.10.2026 mennessä.

Kunnan tilintarkastaja on esittänyt vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisten toimielinten jäsenille sekä viranhaltijoille. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan lausuntoon ja esittää valtuustolle, että vuoden 2025 tilinpäätös hyväksytään ja kunnan taloutta ja hallintoa hoitaneille toimielinten jäsenille ja palvelualueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1.–31.12.2025.

Vakuudeksi Polvijärvellä toukokuussa 2025 (tarkka päiväys sähköisen allekirjoituksen mukaisesti)

Sonja Mutanen
puheenjohtaja

Riitta Kuronen
varapuheenjohtaja

Rauno Homanen

Aira Hyttinen

Timo Yletyinen

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This document contains 35 pages before this page

Dokumentet inneholder 35 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 35 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 35 sider før denne side

Detta dokument innehåller 35 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende